

חרש שנשא פרק ארבעה עשר יבמות ק"ג.

עין משפט גר מצוה

בז א מ"י פ"ד מהלכות
תמימות הלכה ג:
ז ב ג מ"י שם הלכה ד
ועי' כ"מ:
יח ד מ"י פ"ד מהל'
לשונות הלכה ה סמג
עשין מה' טו"ש"ע א"ש"ע
סימן קמ"ט ספ"ק ה':
י"ב ה מ"י שם הל' ב
טו"ש"ע שם ספ"ק ד:
ב ו מ"י שם טו"ש"ע שם
ספ"ק ז':
כא ז מ"י שם וי"א שם
הלכה ג סמג שם
טו"ש"ע שם ספ"ק ו וסימן
ס ספ"ק ד:
כב ח מ"י פ"ד מהל'
לשונות הל' ו סמג
שם טו"ש"ע שם ספ"ק י:
כג ט מ"י שם הלכה ה
טו"ש"ע שם ספ"ק ט:
כד י מ"י שם טו"ש"ע שם
ספ"ק ח:
כה כ מ"י פ"ח מהל'
שגונות הלכה ג:
כו ל מ"י פ"ד מהלכות
תמימות הלכה ב סמג
עשין קל"ג טו"ש"ע יו"ד
סימן של"ג ספ"ק ז':
כז מ ב מ"י פ"ח מהל'
שגונות הלכה ג:

מוסף רש"י

על החרשת שהשיאה
אביה. כדמא נקט דלע"ג
דקבל אשה קידושין דיהה
כשהיא קטנה. והוא לה
אשת איש גמורה. אפילו
היא יולאה בגט ומקבלת
הוא יולאה. ואע"פ דלית בה
דעתא. דאשה י נפקא
בעל כרחיה נפקא ואין
מתקדשי בגירושין ואפילו
היא נפקא הלך לא
בעין דעתא (גירסו נה.).
הממאנת. קטנה יומה
שהשיאה אמה לדעתה.
אמרו חכמים יולה למאן.
דמן התורה אין מעשה
קטנה כלום ואמה אינה
זוכה בה לקדשה ודמון
הוא דמקון שאין לימונים
שלא ינהגו בה מנהג ספקר
ושמירה בעלה וסם אמרו
דקני לה במילין (ב"ב
י"ג). והשינה. שניות
לעניות שגורו חכמים
כ"פ שני דיבמות (ס"ט).
והאילונית. דוכתינתא
ללא ילדה. לטון איל
(ס"ט). אין להן בתובה.
ממאנת משום דמעמיה
יולאה (כתובות פ') ואף
מה שהעניקה לו בגירושיה
ושמאנת כבתובה. וכל
שכן מאתים שמקינו לאשה.
משום דבעל כרחיה נפקא
(ב"ב י"ג). שניה קנסא
דבעין הוא כדלמתיין
בפרק י' מותרות (לעיל
פ"ה) מפני שהיא מרגילתו
לשאה. שאינה מפסדת
כלום בשואין שאינה
נפסלת בזה ויולדה כשר.
אילונית משום דמקא
טעות הוא (כתובות פ').
חרש שרעה וקטן.
דכתיב אשר ידענו לזו.
שע לו לז להחמיר.
כשה"ס ירושלמי (שב"ב
ק"ג). והתורה את
שאריו שול. ללא שנות.
דמתי בתובא ועין (ס"ט).
אפילו ברשת ישראל.
דשלימות מתיבא אמרי
מן תמימו סם אשת. סם
לביטא שולחם. ומה אשת
בני בריית אף שולחם בני
בית (ס"ט). תרומת חרש

ואי"ל חרשת לא אבדה. וא"ת מנלן אי משום דנקט קטנה דלמא
כ"ש חרשת שלא תצא לכלל גדלות ואי היה נקטין חרשת
אכלה ה"א דקטנה לא אכלה כיון שצאה לכלל נישואין ו"ל דייק
מדלל תנא חרשת צהדי קטנה: **שמא יאבד חרש בפקחת.** אבל

משום שמא יאביל קטן צבולה לא
גורין שמא תאכל קטנה צמרומה
דמשום זמן גורין לא גורין ששרי
כשיגדיל ויצעול יהיו קידושין דלוריימת
וצירושלמי מפרש צקטנה לא גורין
משום מינא שיהיו הכל קופליין עליה
לישאנה ושמא צמרומה לא שייך האי
טעמא משום דחרשותה גרמה לה
וצקוני פ"י בהנזקין (גיטין ד' נה. ד"ה
בפקחת) דלא גורין אטו קטן שישא
גדולה משום דלית ליה נשואין כדלמנר
הכא ומילתא דלא שכיחא היא ואין
נראה דהא משיאין סמוך לפירקן
מעלימתא היא כדפ"י לעיל (דף סב:
ד"ה סמוך):

דלמא אתי לאובלה בתרומה
דאורייתא. אבל צקטנה
דלא אכלה אלא צמרומה דרבנן
כדלמנר בהאשה רבה (לעיל דף ט'
ו)ס) לא גורו אטו דלוריימת (ס'
שמיני) לכלל גדלות:

דאם בן מימנעי ולא נכסי דה.
ואי משום שלא תהא קלה
צעייני להוציאה לא חשו חכמים לך:
מאן חבים במיעבד הכי. דוקא
במטלטלי תנן בהנזקין
(גיטין דף נ"ט.) חרש רומז ונרמז אבל
במקרקעי לא ומה ששיעזב צמרומה
מתקדשי משום שהיה לו אפטרופוס
וגם זכין לאדם שלא צפניו. ר"י:
יתתה

לה ארבע מאה זווי מנכסיה אמר רבא מאן חכים כרב מלכיו דגברא רבה הוא
קסבר אילו רצה שפחה לשמשו מי לא זבנינן ליה כ"ש הכא דאיכא תרתי אמר
רב חייא בר אשי אמר שמואל אשת חרש אין חיבין עליה אשם תלוי לימא
מסייע ליה (ה'חמשה לא יתרומו ואם תרמו אין תרומתן תרומה ואלו הן חרש
שומה וקמן והתורם את שאינו שלו ועובד כוכבים שתרם של ישראל אפילו
ברשות ישראל אין תרומתו תרומה הוא דאמר כרבי אלעזר דתניא (ר' יצחק
אומר משום רבי אלעזר תרומת חרש לא תצא לחולין מפני שהוא ספק אי
סבירא כרבי אלעזר אשם תלוי נמי ליחיב בעינין חתיכה משתי חתיכות וכו'
בעי רבי אלעזר חתיכה משתי חתיכות והתניא רבי אלעזר אומר כ"כוי חיבין על
חלבו אשם תלוי שמואל סבר כר' אלעזר כהדא יפליג עליה כהדא ואיכא
דאמרי אמר רב חייא בר אשי אמר שמואל אשת חרש חיבין עליה אשם תלוי
מיתיבי חמשה לא יתרומו סבר לה כרבי אלעזר בעא רב אשי מ"מ דר' אלעזר
מיפשמ פשיטא ל' דחרש דעתא קלישתא הוא ומיהו מספקא ל' אי דעתא צילותא
אי

עליהם כלום. אלא להם דעת ואין תנאו הראשון תנאי ואע"ג דתקון רבנן נשואין לחרש לא תקינו לה רבנן כתובה מיניה כדמפרש לקמן
יותר ממה שהא"ש רוצה לישא אשה רוצה להנשא: שרוא לזון בנכסיו. ואע"פ שלא (נשא) תקנו לה חכמים כתובה הרי הוא כתב לה הואיל
ורוצה להפסיד ולהיות נוזק מנכסיו תנאו קיים: הא לא רצה. דלא כתב לה אין לה מתקנת חכמים: א"כ. דבעי למיתב לה כתובה
מימנעי ולא נכסי לה: אין חיבין עליה אשם סלוי. דנימא ספק אשת איש היא ספק היה צו דעת ספק אין צו והא עליה צאשם תלוי
דולחי אין לו שום קנין מן התורה: הסורם את שאינו שלו. ולא לזכו בעל הבית דשליחות נפקא לן (קדושין דף מא'): מלחם גם אתם [במגדלי] יתן
לרבות שולחם הלך מה אתם לדעתכם אף שולחם לדעתכם: ועוד כוכבים שפרס את של ישראל אפי' צראות בעלים אינה תרומה. דבעינן
מה אתם בני ברית אף שולחם בני ברית. וקמי מיניה חרש אין תרומתו תרומה ומותרת לזר ואי ספק הוא תרומה ויחזור ויתרום (י) מינעי ליה:
הוא דאמר כר' אלעזר. כלומר מהא לא מסיייעה דגבי תרומה ק"ל לשמואל כר' אלעזר דספק הוא וגבי אשתו אע"ג דספק הוא אינה צאשם
תלוי דגבי אשם תלוי כתיב אחת מכל מנות ה' (ויקרא ה) ויקרין מנאות דמשמע חדא ממרתיה שיש הימר ואיסור לפניו כגון אשתו וא"ל עמו
צבית וסבור אין שם אלא אשתו ובה על האחת ולצדק נמאלו שמהן ולא ידע על אי זו צא וכן חלב ושומן לפניו וסבר שמהן שומן ואכל
אחת מהן ולסוף נודע לו שהאחת חלב ולא ידע על אי זו אכל דאי ידע מייתי חטאתי) נקבה וכל דהו אפי' צת דנקא והשתא דלא ידע מציא אשם זכר
בכסף שקלים אבל הכא שהספק תלוי בחתיכה אחת ספק איסור ספק הימר לא מייתי אשם תלוי: כוי חיבין על חלבו אשם סלוי. והא הכא
כל הספק תלוי בה: מ"ט דר"א. צאשם חרש: קלישתא. דקה. כלומר דעמו מועמת שאין ממודד להצין כשאר בני אדם ומיהו מספקא
ליה אי דעתא צילותא היא אותה קצת הדעת שיש לו אם כלולה היא וצמה שהיא נותן דעמו ועושה דבר ודאי כוונתו כוונה
אף

מימנעי ולא נכסי לה. הואיל ולעולם היא יכולה למאן מפני חרשותה
אבל קטנה גדול יש לה וסבר מפייסקא לה כל שעתא עד שיעבור זמן
מימנעי: **מאי שנה** (א) דאכלה צמרומה. אם השיאה אמה לכהן:
ומאי שנה חרשת. שלא השיאה אשה צקטנה שאין נישואיה גמורין

דלא אכלה דתמן כוי אכלה לא
אכלה: **על החרשת שהשיאה אשה.**
בצקטנותה שיוצאה בגט ואפי' משתגדיל
ואין אשה מקבל גיטה מקבלתו היא
ויולאה ואע"ג דקידושיה גמורין הוו
וגירושיה צלה דעת היא גיטא לפי
שהאשה יוצאת לרצונה ושלא לרצונה:

ועל קטנה צה ישראל. יתומה הנישאת
ע"פ אמה שאוכלת צמרומה אע"פ
שאין נישואיה נישואין גמורים אכלה
צמרומה דרבנן כך אוקימנא בהאשה
רבה (לעיל דף ט' ז): **ואילו חרש לא**
אכלה. מדשקבה לחרשת דקעסיק
בה ואמי ונקטו קטנה ולא קמיני ועל
החרשת שנישאת מעממה שאוכלת
צמרומה: **גירה שמא יאביל חרש**
צמרומה. והאי לאו שתייה מעליה
הוא מנה. והאי פקח צמרומה מנה לי
חרש צמרומה שניהן אינן נשואין ואם
זו מותרת אף זו מותרת שהרי כד
הימר שלהן אינו אלא משום דלאו בני
עושין נינהו והוו כקטן אוכל נבלות
אלא כולה משום גירה שמא יאביל
חרש צקטנה הוא דאיכא עליה חיוב
מיתה כדלמתיין צמרומה דמילתא
ולהכי נקט ברישא שמא יאביל חרש
צקטנה ולא נקט שמא יאביל חרש
צקטנה משום דחרש צקטנה לא
מיתלף צקטן צמרומה אבל חרשת
אשת חרש מיתלפא צמרומה אשת
פקח ובעל מיתלף חרש צעל פקחת
צמרומה דלאו חרשת אבל קטנה לגדול
יולאה למיגור משום גדולה לקטן דלין
לקטן נישואין: וליכול אפי' חרש
צקטנה צמרומה דרבנן הא אית לה
נשואין מדרבנן: **ומ"ט כוי.** לקמן
בני תרוייהו מנא לן דהא אית לה
והא לית לה: **מימנעי ולא נכסי לה.**
אבל צקטנה לא מימנעי דלתיא לכלל
דיעה: **ממאנת.** לית לה כתובה דהא
בעל כרחיה נפקא: שנייה. מ"ט: אין לה
כתובה. דרבנן קנסוה כדלמנר ביש
מותרות (לעיל דף ט' ז): **אילונית.** משום
דמקא טעות הוא: **אבל יולאה בגט**
כוי. מדיוקא דמתני' דקמיני ממאנת
שמעין מינה טעמא משום דבעל
כרחו נפקא הא הוציאה אית לה
אלמא יש כתובה לקטנה: אין לה

הגהות הב"ח
(א) רבי ר' לקיימן ית לה
כתובה מנה ופקח וכו':
(ב) שם (מפני שרצה לזון
בנכסיו). תלמי' וי"ב ס"א
מפני שרצה לזון
מנכסיו: (ג) רש"י ד"ה
מאי שנה קטנה דאכלה:
(ד) ד"ה ועי"ה שמה
וכי' מינעי ליה. כ"כ ע"י
פרק האשה דף פט:
(ה) תוס' ד"ה דלמא וכו'
כיון שמעי' כ"כ תוס'
פירש' מאן לפי סבתה
הי"ל לא גורין שמא יאביל
קטן משום דבזמן מועט לא
גורין ה"ה כלן צקטנה לא
גורין משום זמן מועט אבל
בגיטין דף נ"ה דסם פריש"י
אלל קטן לא גורין משום
דלית ליה נשואין מות
דט"ל לנשי' דמשום זמן
מועט נמי גורין ע"כ
והכרחי התוספות ה"ה
לפרש הא דלא גורין
צקטנה דאף אם תאכל
צמרומה דלוריימת קטנה
היא כן נראה לפע"ד:

לא תצא לחולין. והוא תרומה לאסור לזרים ויחזור ויתרום הפקח אחרת. מפני שרוא ספק. אי דעת כלולה היא או לא (ס"ט). כוי. ספק צממה ספק מיה. חיבין על חלבו אשם תלוי. אף על גב דליכא חתיכה אחת משתי חתיכות. אם אכל חלבו צבוג קסבור מיה הוא (בריתות י"ג).